

ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ Ι

Τα πρώτα 100 χρόνια: από την ανακάλυψη του μέσου έως τον
Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο

iii

The Wet Plate – η Υγρή Πλάκα

Δεκαετία 1830, πρώτες δύο φωτογραφικές τεχνικές: Νταγκεροτυπία και Καλοτυπία

Southworth & Hawes
ΗΠΑ, δεκαετία 1840 ή 1850

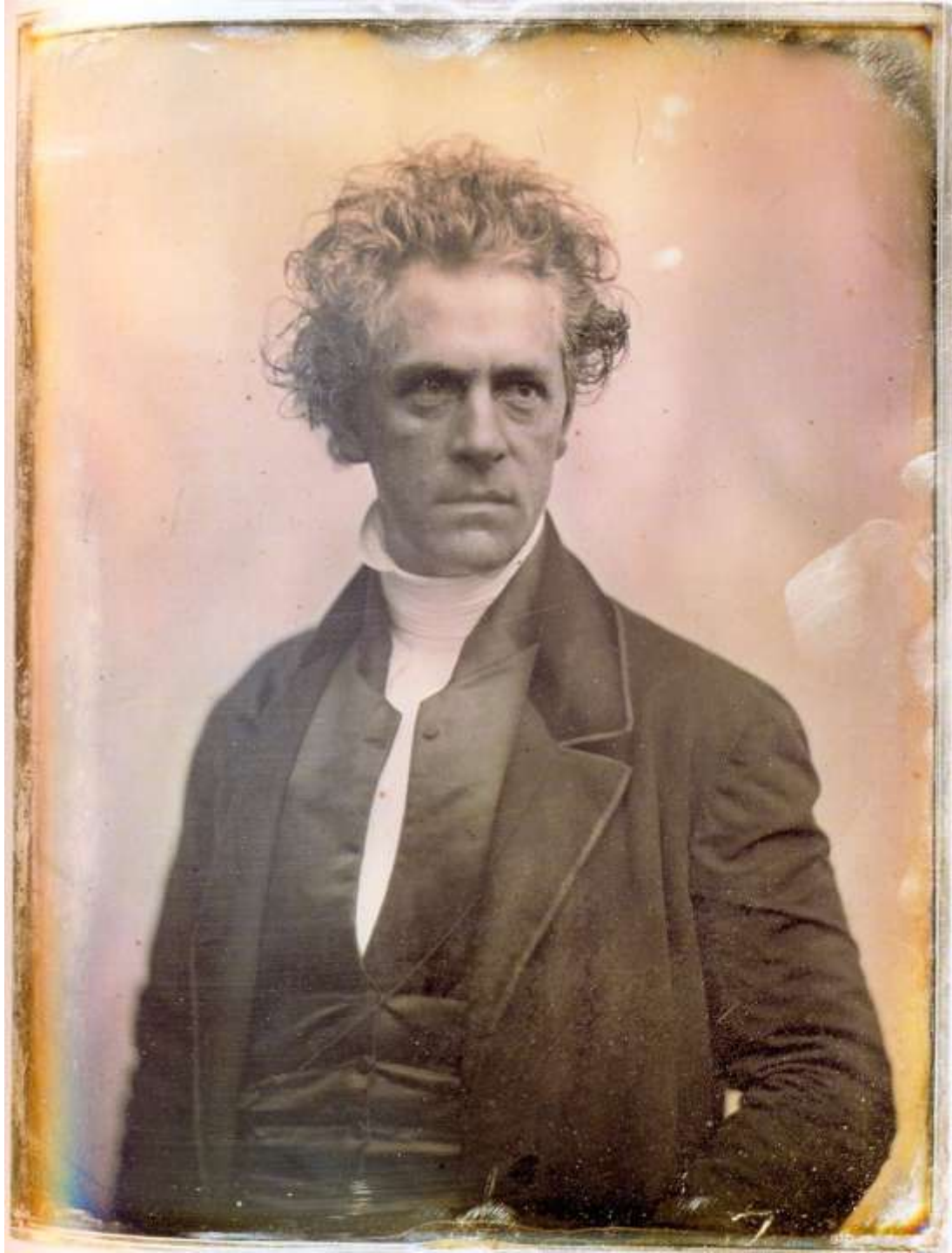

Hill & Adamson,
Αγγλία, δεκαετία 1840

Daguerre 1837/1839,
Νταγκεροτυπία

Μοναδική θετική εικόνα,
εξαιρετικής ευκρίνειας, πάνω σε
επαργυρωμένη χάλκινη πλάκα
ευαισθητοποιημένη με ιωδιούχο
άργυρο και εμφανισμένη σε
ατμούς θερμασμένου
υδραργύρου

Albert Sands Southworth
& Josiah Johnson Hawes,
ΗΠΑ, δεκαετία 1840 ή 1850

Νταγκεροτυπία, η πρώτη εμπορική εφαρμογή της φωτογραφίας

Άγνωστου, ΗΠΑ, δεκαετία 1850

Σήμερα – νταγκεροτυπία χωρίς την ανάγκη χρήσης υδραργύρου

<https://www.youtube.com/watch?v=BnNUh3zSeNg>

Νταγκεροτυπία, μειονεκτήματα:
εύθραυστη, μικρές διαστάσεις, δυσκολία αναπαραγωγής

Jolie de Lotbinière 1839 (Lerebours, Exc.Daguerriennes): Αθήνα, Προπύλαια
Εκτύπωση των πρώτων φωτογραφικών ταξιδιωτικών λευκωμάτων (Lerebours) μέσα
από την μετατροπή των νταγκεροτυπικών πλακών σε χάλκινες μήτρες εκτύπωσης

Πρώτες φωτογραφίες επικαιρότητας με νταγκεροτυπίες:
αδυναμία μαζικής αναπαραγωγής

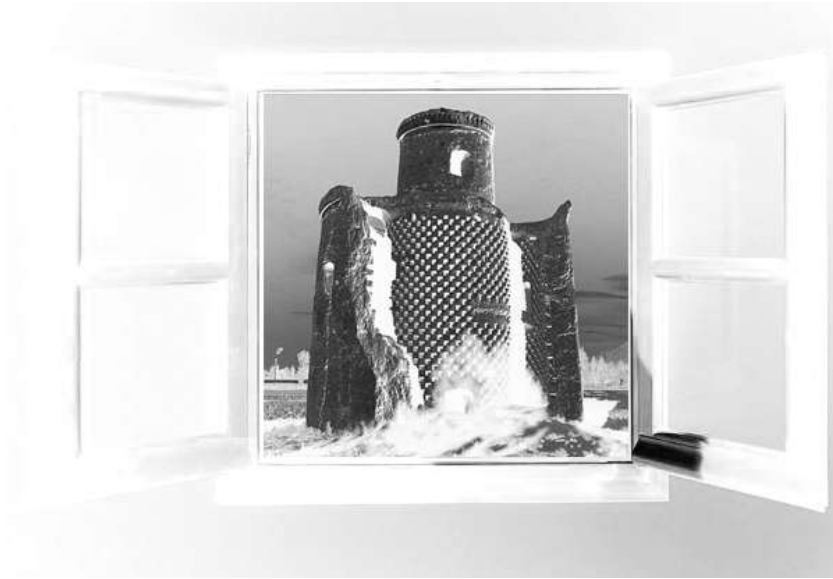
George Barnard, Πυρκαγιά εργοστασίου, Oswego, Νέα Υόρκη, 1853

Νιέρσε (1816) και Talbot (δεκαετία 1830):

παραγωγή φωτογραφικών εικόνων σε ημιδιαφανείς χάρτινες πλάκες

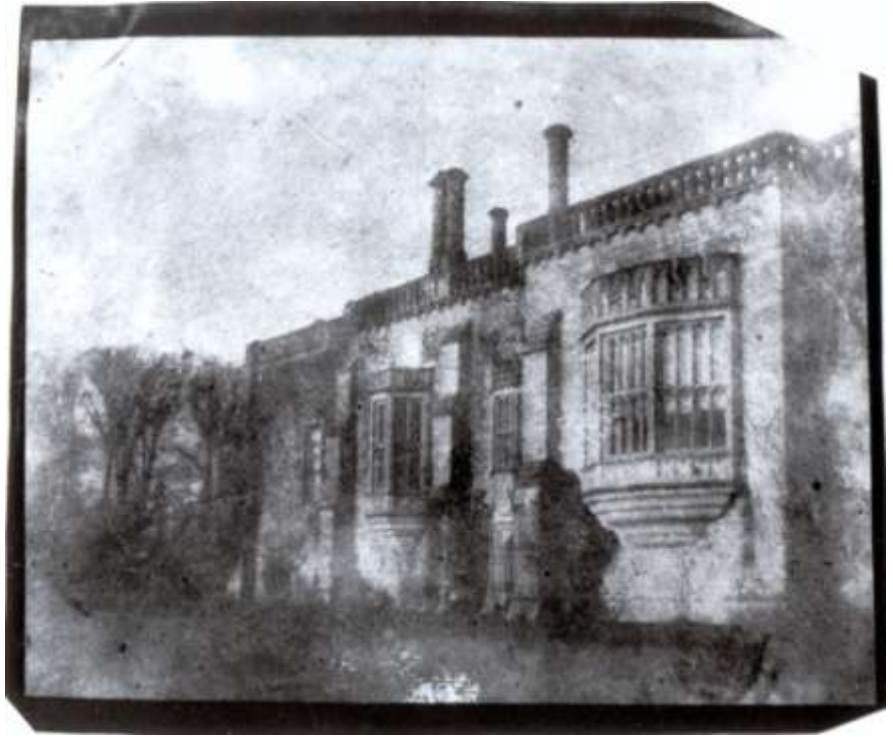
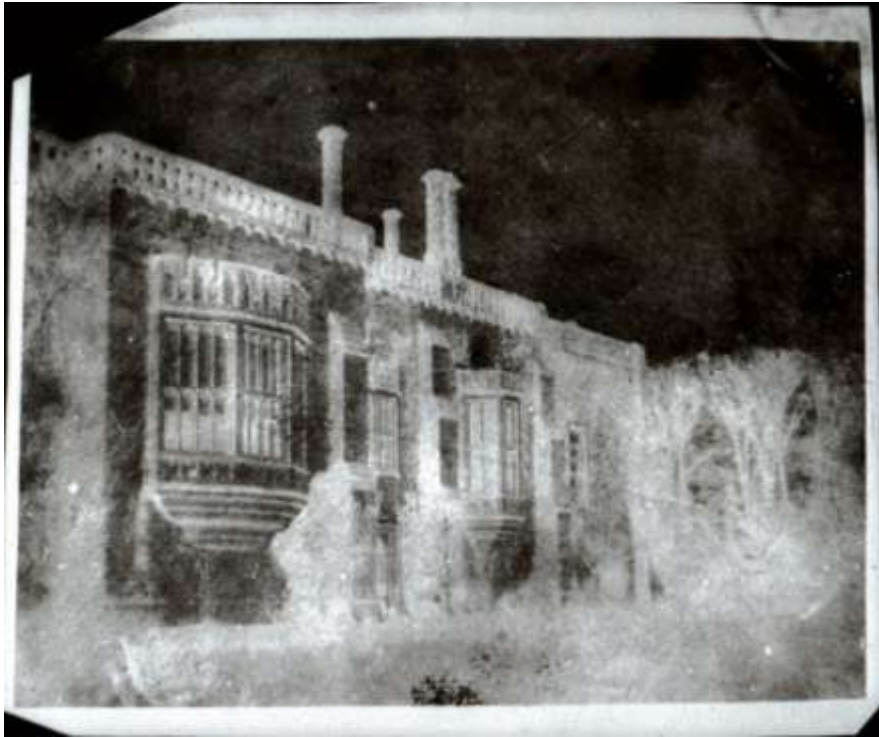
Η πρώτη, άγνωστη σήμερα, φωτογραφική εικόνα με άλατα του αργύρου: Νιέρσε 1816
(σύμφωνα με περιγραφή του ίδιου)

Νιέρσε, γράμμα στον αδελφό του, 5/5/1816 (σχετικά με πειραματισμό του με χαρτί ευαισθητοποιημένο με χλωριούχο άργυρο):

«Τοποθέτησα την μηχανή στο δωμάτιο που δουλεύω, στρέφοντάς την προς τον περιστερώνα και το ανοιχτό παράθυρο. Έκανα το πείραμα ακολουθώντας την διαδικασία που γνωρίζεις ... και είδα πάνω στο άσπρο χαρτί όλη εκείνη την πλευρά του περιστερώνα που φαίνεται από το παράθυρο και μια αχνή εικόνα του πλαισίου του παράθυρου που ήταν λιγότερο φωτισμένο από τα εξωτερικά αντικείμενα ... Το βάθος της εικόνας είναι μαύρο, και τα αντικείμενα λευκά, δηλαδή φωτεινότερα από το βάθος»

Talbot 1839, αντεστραμμένο και επαν-αντεστραμμένο φωτογενές σχέδιο επάνω σε χαρτί ευαισθητοποιημένο με χλωριούχο άργυρο
(Reversed and Re-reversed Photogenic Drawing → αρνητική και θετική εικόνα)

Talbot, Lacock Abey, 1839

Talbot 1841, Καλοτυπία

Αρνητική εικόνα, μέτριας
ευκρίνειας, πάνω σε χάρτινη πλάκα
εμποτισμένη με ιωδιούχο άργυρο και
εμφανισμένη με γαλλικό οξύ

Η ημιδιαφάνεια του χαρτιού
επιτρέπει την μετατροπή της
αρνητικής εικόνας σε θετική, για
όσες φορές χρειάζεται

David Octavius
Hill & Robert
Adamson,
Αγγλία 1848

Προσομοίωση δημιουργίας Καλοτυπίας,
27/03/2024, ΤΤΗΕ, Αίθουσα 3 - Αρνητική εικόνα

27/03/2024, Αίθουσα 3 - Θετική εικόνα

Νταγκεροτυπία και Καλοτυπία, φωτογραφικές εικόνες με διαφορετικά χαρακτηριστικά

Southworth & Hawes, 1840's

Hill & Adamson, 1840's

Νταγκεροτυπία, απόλυτα εστιασμένες λεπτομέρειες
(για την νοοτροπία των μέσων του 19^{ου} αιώνα → πληροφορία)
Καλοτυπία, ασαφής ('εκζωγραφισμένη') απόδοση περιγραμμάτων
(για την νοοτροπία των μέσων του 19^{ου} αιώνα → τέχνη)

Δεκαετία του 1830,
περίοδος εφεύρεσης της φωτογραφίας

Hippolyte Bayard, 1839

Απ' ευθείας θετική εικόνα πάνω σε χάρτινη πλάκα

Χαρτί εμποτισμένο με χλωριούχο άργυρο, εκτεθειμένο στο φως και στην συνέχεια εμποτισμένο με ιωδιούχο νάτριο και εκτεθειμένο στην μηχανή

Από το την δεκαετία του 1830 μέχρι σήμερα

Τέσσερις επαγγελματικά εφαρμοσμένες διαφορετικές φωτογραφικές
τεχνικές

(μετά την προηγούμενη απόδειξη από τον Νιέρσε περί της δυνατότητας
φωτοχημικής καταγραφής της εικόνας της camera obscura)

Nicéphore Niépce, Ηλιογράφημα, 1826-1827
Bitumen of Judea πάνω σε μεταλλική πλάκα

Μοναδική θετική εικόνα απαράδεκτα κακής ποιότητας

Louis Daguerre, Νταγκεροτυπία, 1839
Ιωδιούχος άργυρος σε μεταλλική πλάκα

Μοναδική θετική εικόνα εξαιρετικής ποιότητας

William Talbot, Καλοτυπία, 1841
Χάρτινη πλάκα εμποτισμένη με ιωδιούχο άργυρο

Αρνητική και θετική εικόνα, σε γενικές γραμμές μέτριας ευκρίνειας·
εισαγωγή του φωτογραφικού αρνητικού

Frederic Archer, Υγρή πλάκα (Wet Plate), 1851

Γυάλινη (ή και μεταλλική) πλάκα με επίστρωση ιωδιούχου αργύρου σε κολλόδιο

Nadar, Η γυναίκα του,
1853

Αρνητική ή/και θετική εικόνα εξαιρετικής ακρίβειας. Στην περίπτωση ύπαρξης αρνητικού υπάρχει δυνατότητα απεριόριστης αναπαραγωγής.

Πρόβλημα: ανάγκη άμεσης εμφάνισης της πλάκας πριν στεγνώσει το κολλόδιο

Richard Maddox, Στεγνή πλάκα, 1871

(εφαρμογή της μεθόδου: από την δεκαετία του 1880)

Γυάλινη πλάκα ή/και φιλμ με επίστρωση βρομιούχου αργύρου σε ζελατίνα

Henri Lartigue,
η γυναίκα του,
1919

Αρνητική και θετική εικόνα εξαιρετικής ακρίβειας, υψηλότερης φωτοευαισθησίας από όλες τις προηγούμενες τεχνικές, απεριόριστη αναπαραγωγή, μεγάλο χρονικό περιθώριο για την εμφάνιση της πλάκας

Ψηφιακή εικόνα

Από τα τέλη του 20^{ου} αιώνα (με επαγγελματική εφαρμογή από το 2005)

Martin Parr, Οξφόρδη 2017

Εικόνα εξαιρετικής ακρίβειας και γενικότερης ποιότητας, μέσα από ψηφιακή επεξεργασία ηλεκτρικών σημάτων προερχόμενων από φωτοκύτταρα. Απ' ευθείας θετική εικόνα, δυνατότητα απεριόριστης αναπαραγωγής

Frederick Scott Archer, Υγρή Πλάκα (Wet Plate), 1851

Η τρίτη κατά σειρά φωτογραφική τεχνική

© Timothy O'Sullivan

Tim O'Sullivan, Pyramid Lake, Nevada 1868

Υγρή πλάκα, συνδυασμός της ακρίβειας της νταγκεροτυπίας και της απεριόριστης αναπαραγωγής της καλοτυπίας

Tim O'Sullivan, Canyon de Chelly, New Mexico 1873

Υγρή Πλάκα, βασική χρήση και παραλλαγές της τεχνικής

Etienne Carjat,
Baudelaire, 1863

Wet Plate, Rochester

<https://www.youtube.com/watch?v=hnxT4WQsLLM>

Wet Plate, Victoria and Albert

<https://www.youtube.com/watch?v=pNyQ0nfMsxo>

Tintype, Rochester/Mark Osterman

<https://www.youtube.com/watch?v=fY5KQQLBbcs>

Tintype, Dieter Schneider

<https://www.youtube.com/watch?v=sgYaQoWtGUY>

Tintype μεγάλων διαστάσεων

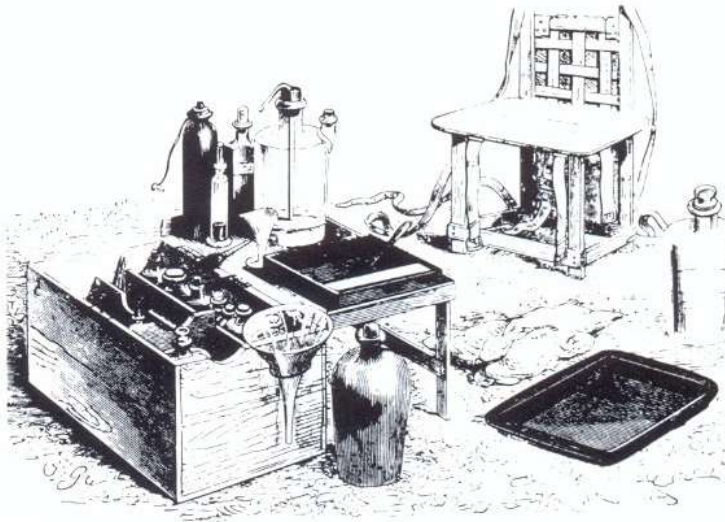
<https://www.youtube.com/watch?v=6LhVAWxrlNo>

Wet Plate, Θετική εικόνα σε γυαλί, Nikon/Alex

<https://vimeo.com/32509011>

Υγρή Πλάκα, εξωτερικές λήψεις

1851–1880, η ηρωική εποχή της φωτογραφίας: δυσκολίες πραγματοποίησης εξωτερικών λήψεων με την τεχνική της υγρής πλάκας

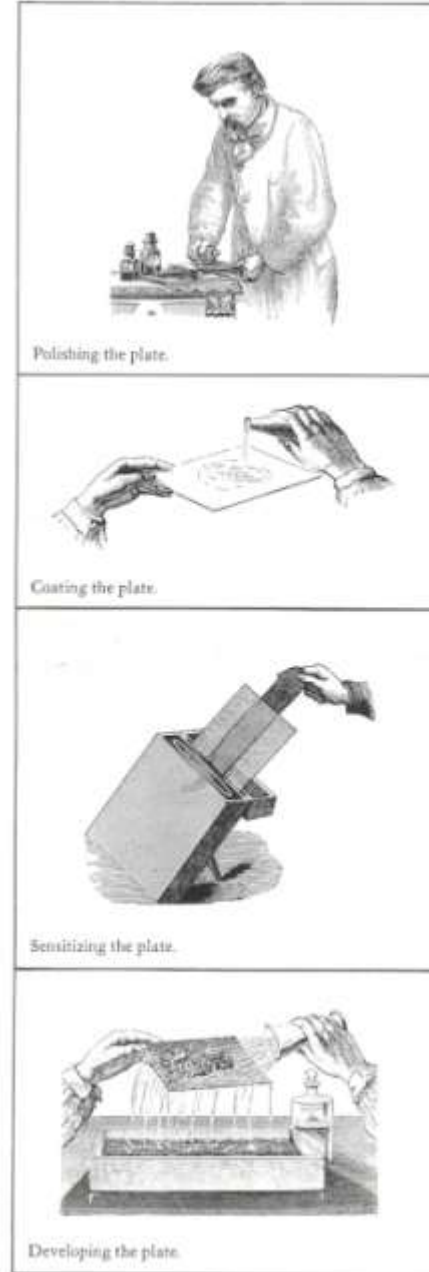
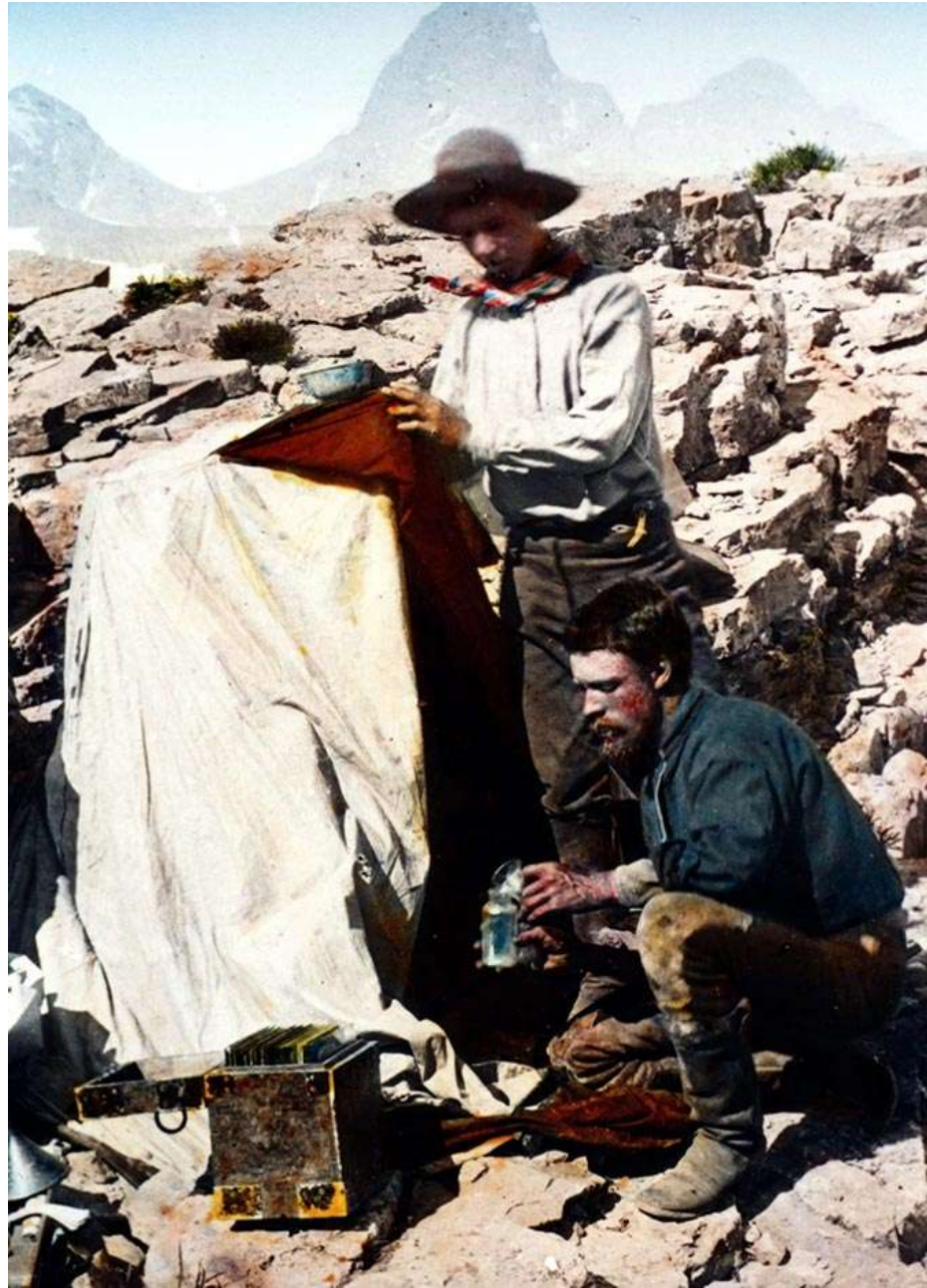

Υγρή πλάκα, φορητό εργαστήριο για εξωτερικές λήψεις

William Jackson, Κορυφή όρους Washburn, Yellowstone, 1872

1851–1880, η ηρωική εποχή της φωτογραφίας: δυσκολίες πραγματοποίησης εξωτερικών λήψεων με την τεχνική της υγρής πλάκας

Ο William Jackson
και ο βοηθός του
Charles Campbell,
Βραχώδη Όρη
1872

Υγρή πλάκα, η
ηρωική εποχή της
φωτογραφίας

Morris &
Goscinny,
Lucky Luke,
Η Άμαξα,
1967

Υγρή πλάκα, η ηρωική εποχή της φωτογραφίας

Morris & Goscinny, *Lucky Luke*, Η Άμαξα, 1967

Υγρή πλάκα, τα μειονεκτήματα: χαμηλή φωτοευαισθησία, ανάγκη άμεσης εμφάνισης

Πρώτες φωτογραφίες πολέμου: Roger Fenton, Η κοιλάδα του θανάτου, Κριμαία 1855

Ευρώπη και ΗΠΑ 1851-1880, Υγρή πλάκα κολλοδίου

η παραγωγή πορτρέτων σε στούντιο

Υγρή Πλάκα, παραλλαγές τεχνικής για την παραγωγή πορτρέτων:
Αμβροτυπία, Σιδηροτυπία και Κάρτα Επισκεπτηρίου (Carte de Visite)

Αμβροτυπία, 1860
Ο εγγονός του Αντιναύαρχου
C.J.Napier

Σιδηροτυπία, ΗΠΑ
γύρω στο 1900

Carte de Visite
Etiénne Carjat, Jules
Michelet, δεκαετία 1860

Υγρή πλάκα, αμβροτυπία (Ambrotype) – χρήση γυαλιού: μεγάλο βάρος, εύθραυστη

Isaac Rehn, 1855

Αμβροτυπία, εικόνα συγκρίσιμης ποιότητας με την νταγκεροτυπία

Ανωνύμου, Νταγκεροτυπία, ΗΠΑ 1840's

Ο εγγονός του Αντιναύαρχου
C.J.Narier , αμβροτυπία, ΗΠΑ 1860

Υγρή πλάκα,
αμβροτυπία -
σήμερα

Steffen Diemer,
2015

Υγρή πλάκα, σιδηροτυπία (Tintype) – χρήση μετάλλου: μικρό βάρος, μεγάλη αντοχή, εντυπωσιακές αναλογίες με την νταγκεροτυπία

Άγνωστου, Νταγκεροτυπία, ΗΠΑ 1840's

Άγνωστου, Σιδηροτυπία, ΗΠΑ 1865

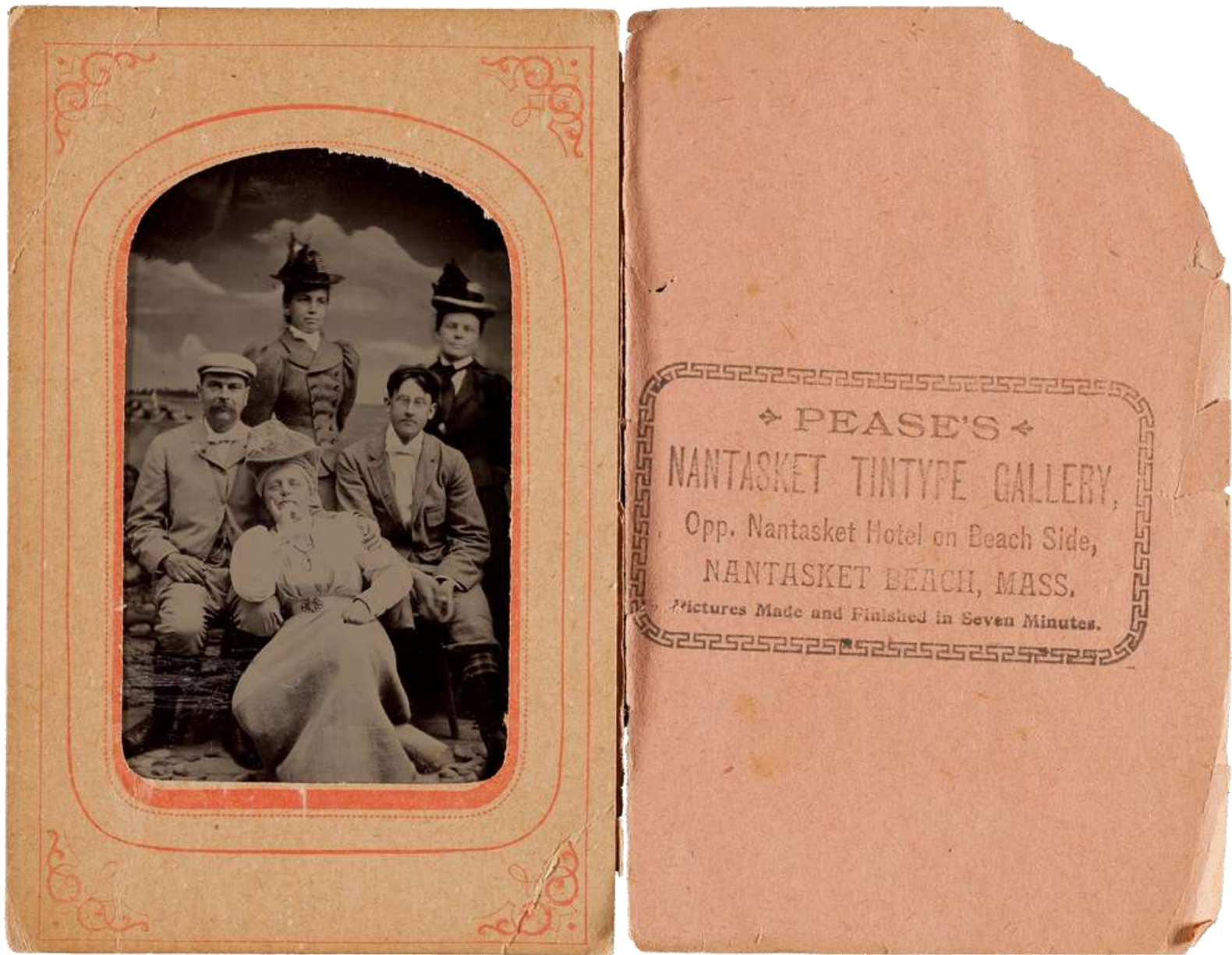
Σιδηροτυπία, 1850s – 1880s

Άγνωστου, Σιδηροτυπία, ΗΠΑ, περίπου 1875

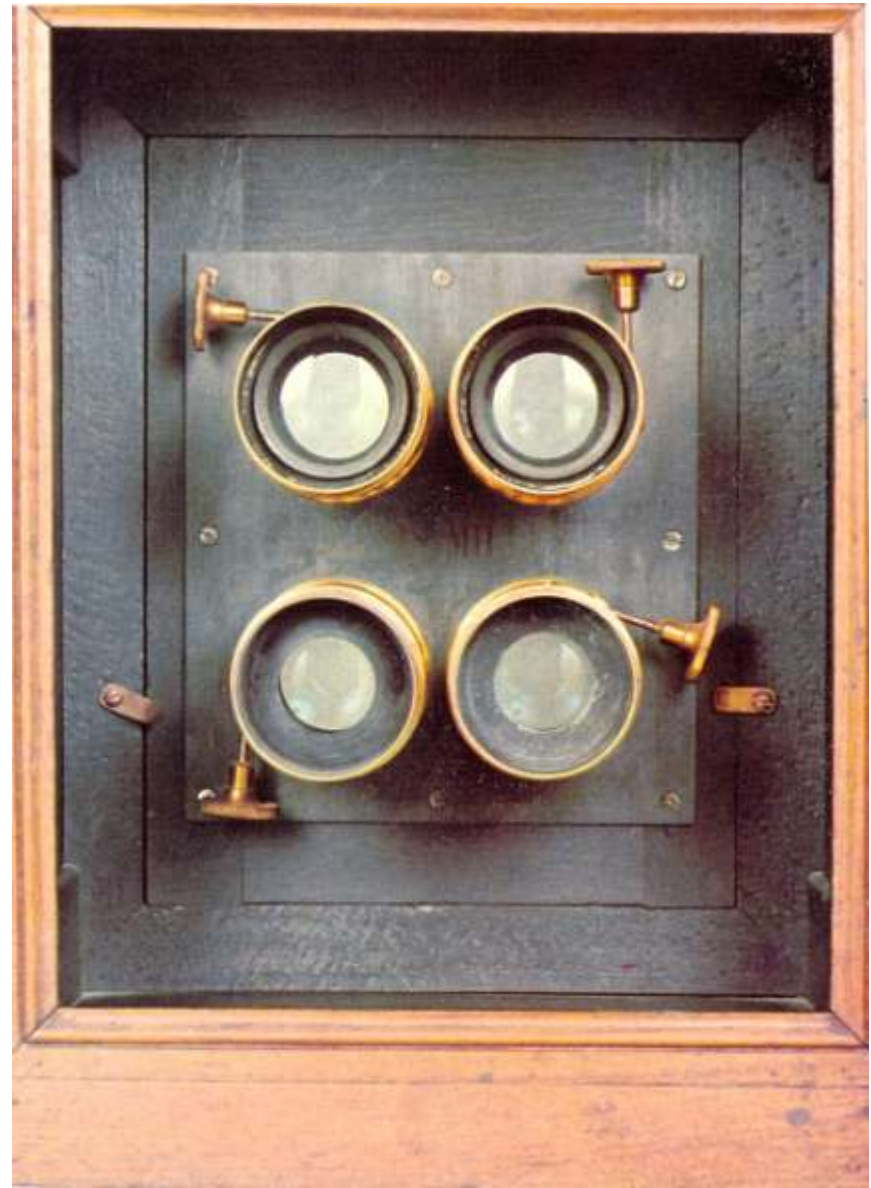
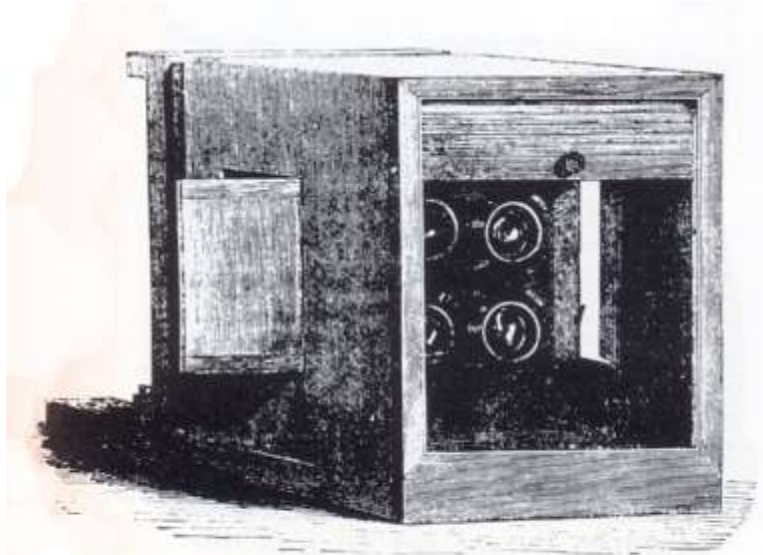

Σιδηροτυπία, 1850's – 1880's (η 'δημοκρατική' φωτογραφία)

ΗΠΑ, περίπου 1900 (Pictures Made and Finished in Seven Minutes)

Υγρή πλάκα, Κάρτα επισκεπτηρίου (Carte de visite): André Disdéri 1854, μαζική παραγωγή πορτραίτων – οκτώ εικόνες στην θέση της μιας

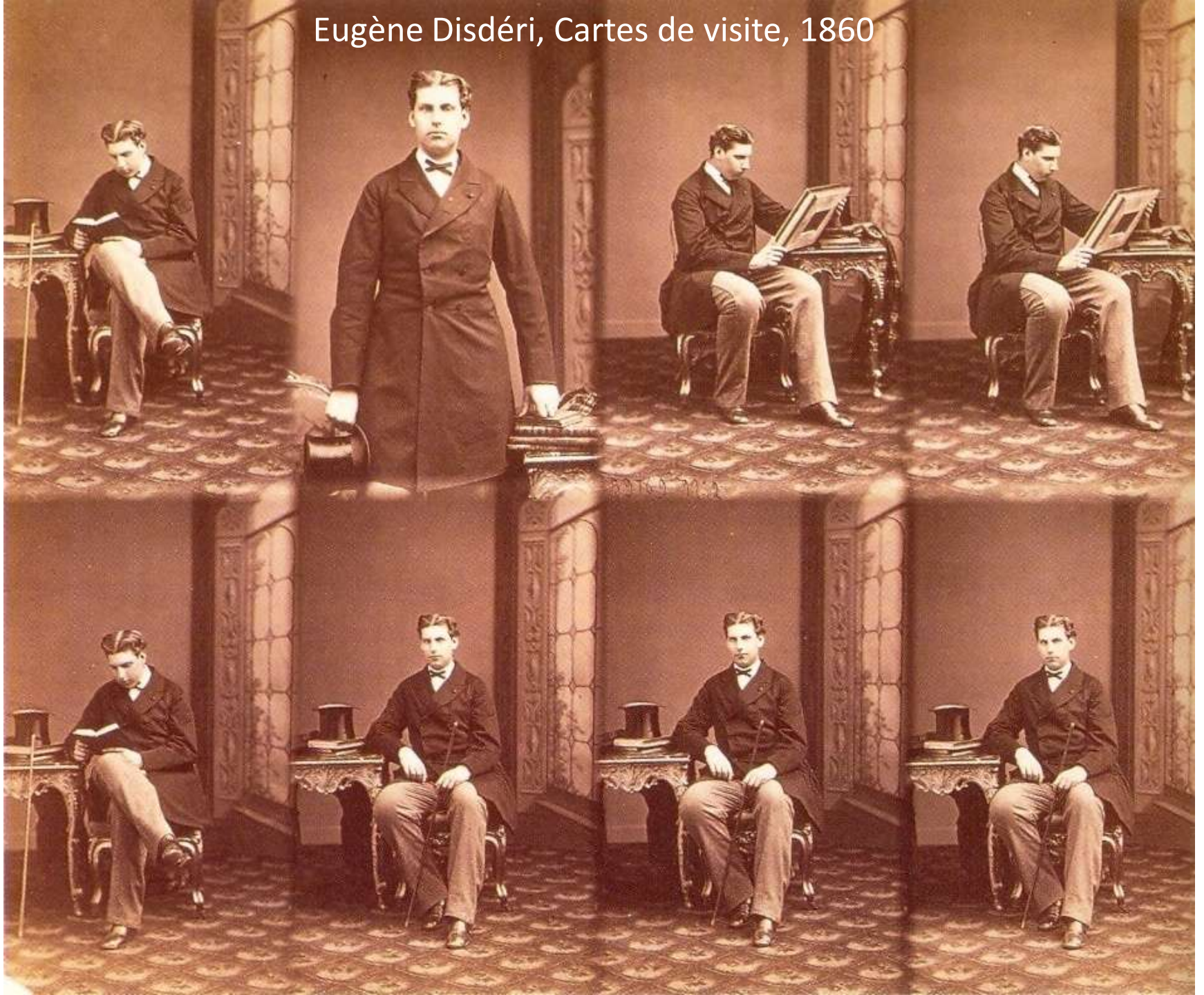

Μηχανή *Cartes-de-Visite* με 4 φακούς

Cartes de visite, 1854 – André Adolphe Eugène Disdéri

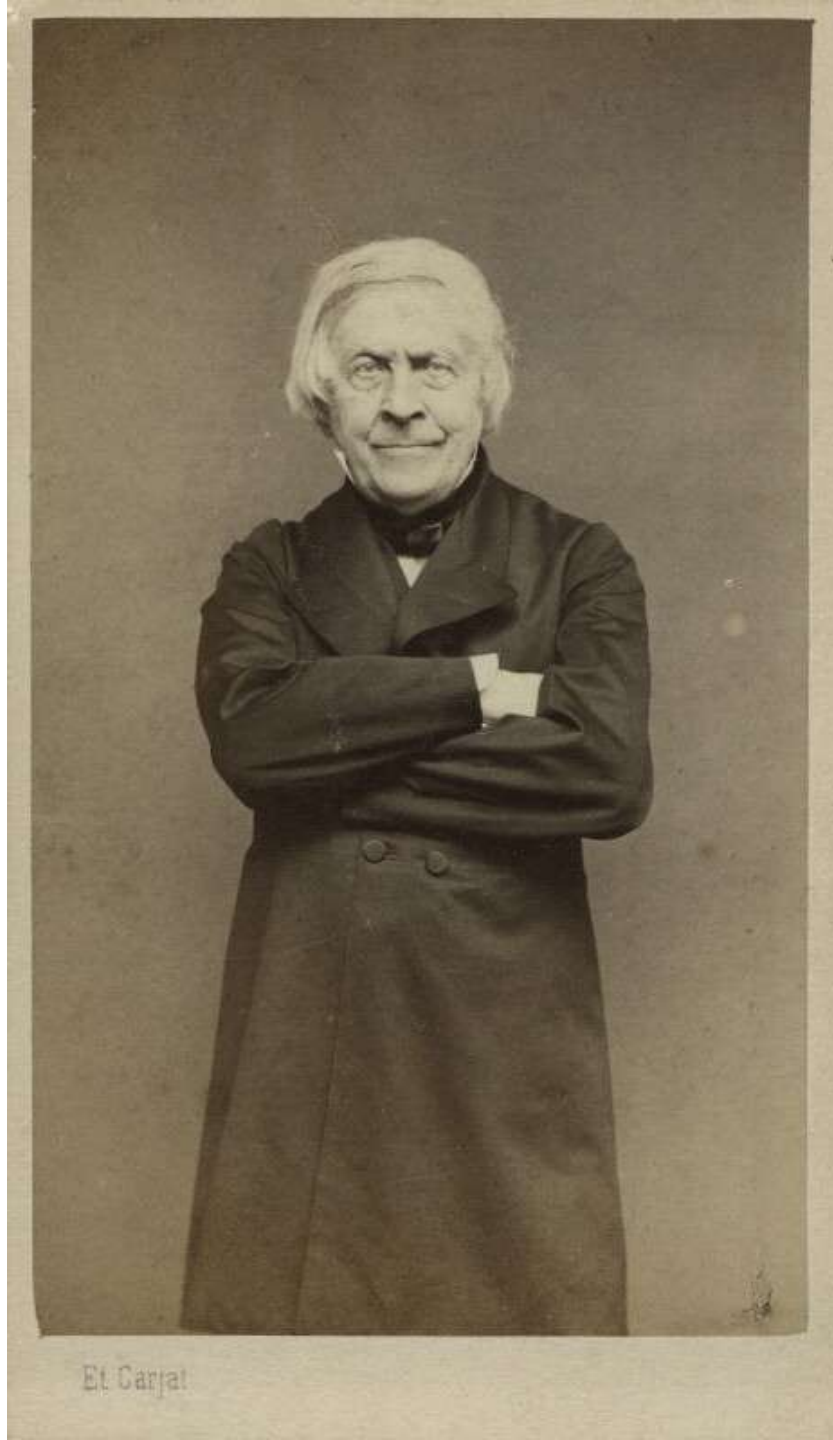
Eugène Disdéri, Cartes de visite, 1860

Υγρή πλάκα, Carte de
visite

Γυάλινο αρνητικό
εκτυπωμένο σε χαρτί

Etiénne Carjat,
Jules Michelet,
δεκαετία 1860
(Carte de Visite)

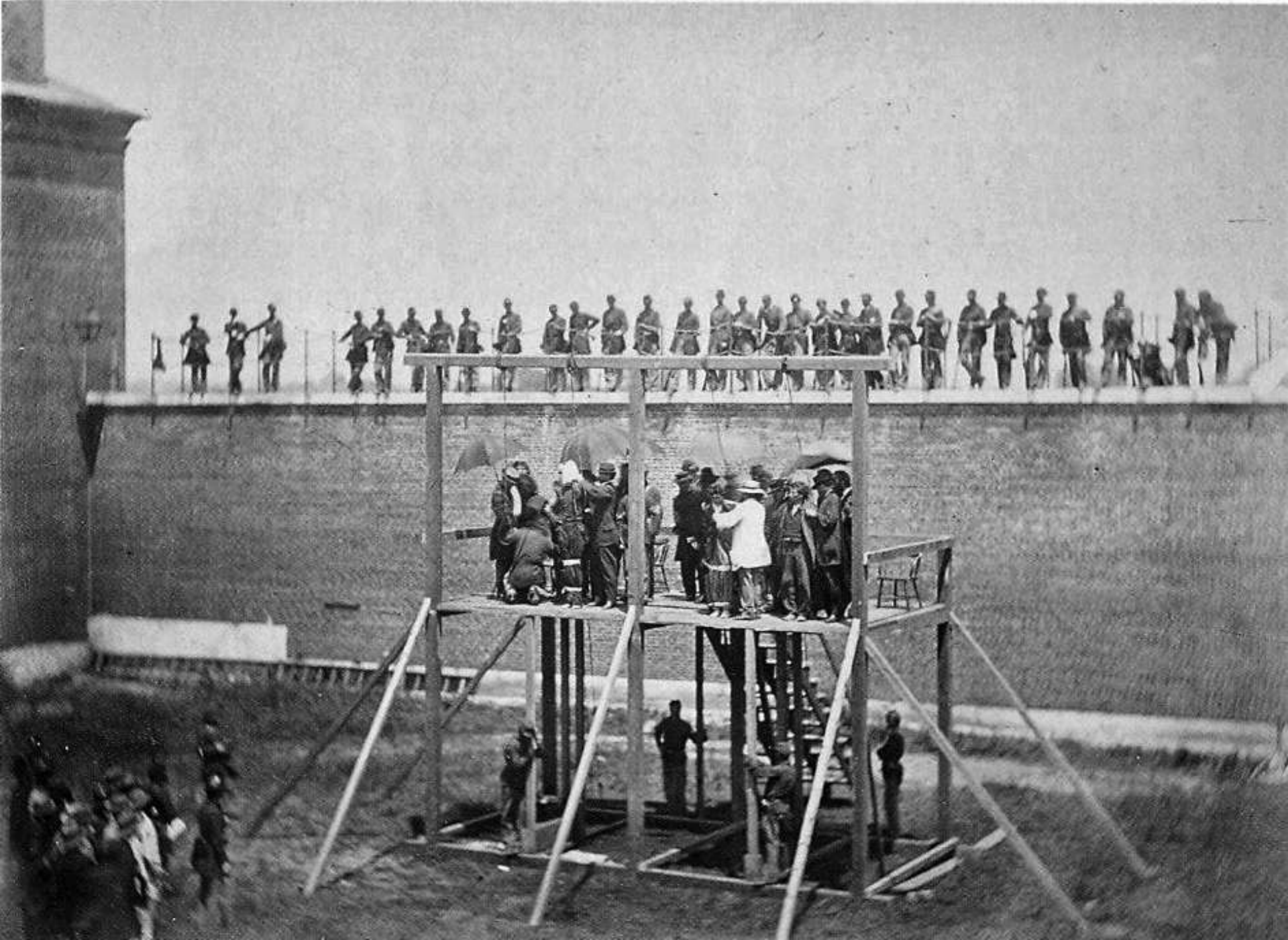
1851-1880, Υγρή πλάκα κολλοδίου

Η διάθεση για τεκμηρίωση/φωτογραφία νέων:
εξωτερικές λήψεις για την καταγραφή και παρουσίαση καταστάσεων

Μέσα 19^ο αιώνα, διάθεση για φωτορεπορτάζ

Alexander Gardner, Εκτέλεση συνωμοτών κατά της ζωής του Abraam Lincoln, 1865

Πρώτες φωτογραφίες πολέμου: Ρωσοτουρκικός πόλεμος, Κριμαία 1855

Roger Fenton

Roger Fenton, Η Κοιλάδα του Θανάτου, Κριμαία 1855

Roger Fenton, Η Κοιλάδα του Θανάτου, Κριμαία 1855 (αδιευθέτητη)

Αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος, δεκαετία του 1860

Alexander Gardner, Οδηγοί του στρατού στο Potomac, 1862

Αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος, δεκαετία του 1860

Αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος, George Barnard, Fort Richardson 1864

Αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος, δεκαετία του 1860

George Barnard, Charleston, S.C. 1865

Αγνώστου, Νεκρός νότιος στρατιώτης, Petersburg, Virginia 1865

Alexander Gardner, Αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος, σκηνοθετημένος νεκρός, 1863

Αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος, οι πρώτοι φωτογραφημένοι νεκροί

Timothy O'Sullivan, Gettysbourg 1863

Φωτογραφία πολέμου, οι πρώτοι φωτογραφημένοι νεκροί

Κίνα, οι Πόλεμοι του Οπίου – Felice Beato, Τακί 1860

Φωτογραφία πολέμου, οι πρώτοι φωτογραφημένοι νεκροί

Felice Beato, Κίνα, Taku 1860

Eugène Delacroix 1830

Μέσα 19^{ου} αιώνα, ζωγραφικές εικόνες νεκρών

1851-1880, Υγρή πλάκα κολλοδίου

Πρώτες επιχειρήσεις φωτογραφικής τεκμηρίωσης καταστάσεων
(πρόδρομος του σημερινού φωτογραφικό ντοκιμαντέρ)

Μέσα 19^ο αιώνα, η διάθεση για φωτογραφικό ντοκιμαντέρ

ΗΠΑ, τέλος του εμφυλίου πολέμου – σιδηροδρομική σύζευξη της ανατολικής και δυτικής ακτής της χώρας – Andrew Russel, Wyoming 1867

Alexander Gardner, Fort Harker, Kansas, 216 μίλια δυτικά του ποταμού Missouri, 1867

ΗΠΑ, η στιγμή της ένωσης των δύο γραμμών στην Utah

Andrew Russel, Utah, 10 Μαΐου 1869

ΗΠΑ, η στιγμή της ένωσης των δύο σιδηροδρομικών γραμμών στην Utah

Andrew Russel, Utah, 10 Μαΐου 1869

Morris και Goscinnny, *Lucky Luke*, Γραμμές στα λιβάδια

Φωτογραφία τεκμηρίωσης, δεύτερο μισό 19^{ου} αι: ΗΠΑ, φωτογραφία τοπίου

William Jackson, κοντά στο Split Rock, Sweetwater River, κεντρικό Wyoming, 1870

ΗΠΑ, πρώτες
συστηματικές
φωτογραφίες τοπίου

William Jackson,
Devil's Gate,
Sweetwater River,
κεντρικό Wyoming,
1870

THE BEE HIVE GROUP OF GEYSERS
YELLOWSTONE PARK

William Jackson, Yellowstone, 1872

Eadweard Muybridge, Mount Hoffman, 1870

Β' μισό 19^{ου} αι, αμερικανική φωτογραφία τεκμηρίωσης (τοπίο/ανθρώπινο στοιχείο/οικισμοί) μέσα από το έργο του Timothy O'Sullivan

Timothy O'Sullivan, Wyoming 1872

© Timothy O'Sullivan

Timothy O'Sullivan, Καταρράκτες Shoshone, Idaho 1874

© Timothy O'Sullivan

Timothy O'Sullivan, Colorado, δεκαετία 1870

© Timothy O'Sullivan

Timothy O'Sullivan, Όχθες του ποταμού Colorado, 1872

Timothy O'Sullivan, Ινδιάνος οδηγός, Colorado 1871

Tim O'Sullivan, Ινδιάνοι Navajo, 1873

© Timothy O'Sullivan

Tim O'Sullivan, Ινδιάνοι Paiute, Utah 1872

Tim O'Sullivan, Ινδιάνοι Paiute, Nevada 1875

Tim O'Sullivan, Ομάδα επιστημονικής αποστολής, 1871

© Timothy O'Sullivan

Tim O'Sullivan, Nevada, το εργαστήριό του

Tim O'Sullivan, Ομάδα επιστημονικής αποστολής, Nevada 1867

© Timothy O'Sullivan

Tim O'Sullivan, Ομάδα επιστημονικής αποστολής, Omaha 1867

© Timothy O'Sullivan

Tim O'Sullivan, Virginia City, Nevada 1867

© Timothy O'Sullivan

Tim O'Sullivan, Santa Fe, N. Mexico 1873

Φωτογραφική καταγραφή/τεκμηρίωση στην Ευρώπη

Δεκαετίες 1850–1860

Το έργο του Charles Marville στο Παρίσι

Παρίσι,
τεκμηρίωση της
υφιστάμενης
κατάστροφας
πριν την
ανακατασκευή
όλης της πόλης
με αφετηρία την
δεκαετία του
1850 (Grands
travaux)

Charles Marville,
Παρίσι, La Cité,
1868

Charles Marville,
Rue Traversière,
1868

Charles Marville,
Δημόσιο
συρητήριο

Charles Marville, Παρίσι, Les Halles

Charles Marville, Παρίσι, το εργατάξιο ανέγερσης της Οpera, 1877

Charles Marville, Notre Dame, 1858

Φωτογραφική καταγραφή/τεκμηρίωση στην Ευρώπη

Δεκαετίες 1850–1860

Οι προσωπογραφίες των Nadar και Carjat

Φωτογραφική προσωπογραφία στην Ευρώπη το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα
Το έργο του Nadar

Nadar
(Gaspard Félix Tournachon),
1860 και 1909

PANTHEON NADAR

Nadar, Le Pantéon Nadar, 1854

JOURNAL AMUSANT

PRIT:
 2 mois... 5 fr.
 4 mois... 10 fr.
 8 mois... 17 fr.

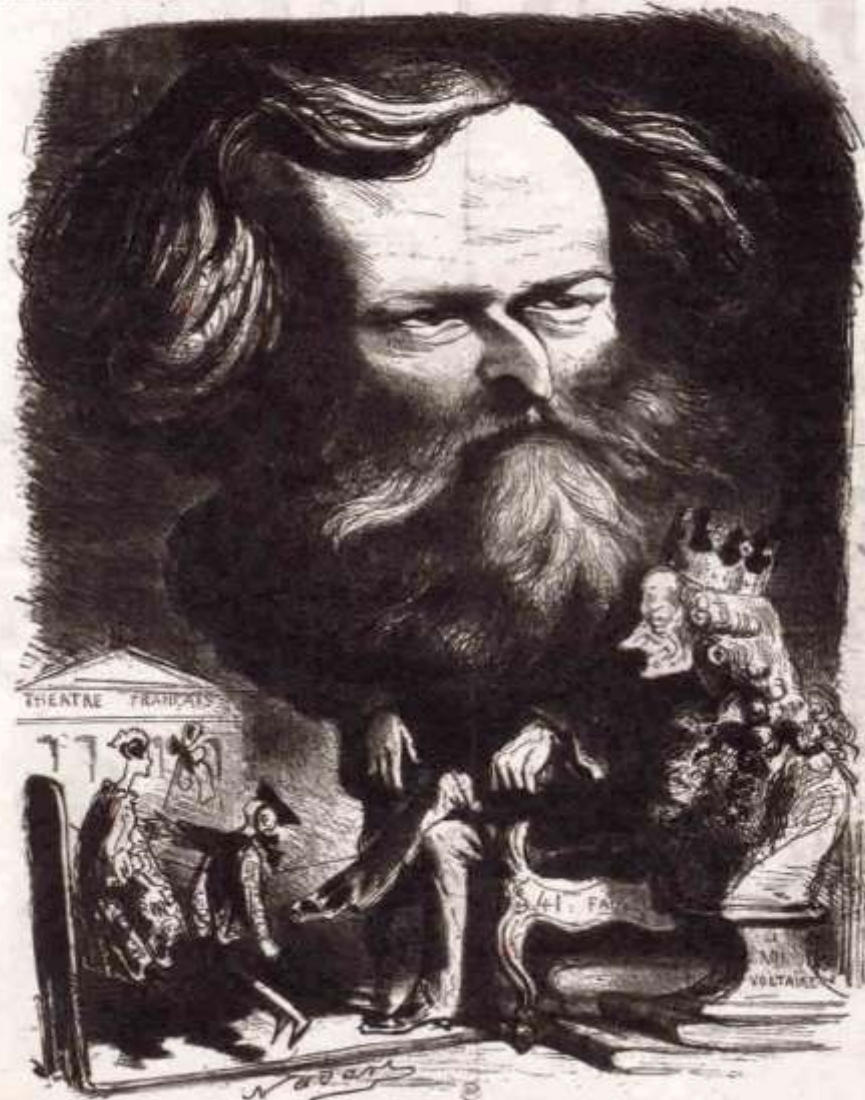
JOURNAL ILLUSTRE,
 Journal d'images, journal comique, critique, satirique, etc.

PRIT:
 2 mois... 5 fr.
 4 mois... 10 fr.
 8 mois... 17 fr.

LES CONTEMPORAINS DE NADAR.

DESIGNÉ PAR NADAR ET GAZZONI.

ENGRAVÉ PAR NADAR.

ARSÈNE HOUSSEY.

(Voir la description page 5.)

Nadar,
Journal Amusant,
1862

Nadar,
Theophile Gautier,
1855

Nadar, Φωτογραφικό και Γελοιογραφικό πορτρέτο, Theophile Gautier

Nadar 1855

Nadar 1858

Nadar, το
φωτογραφικό
του έργο

Nadar,
Η γυναίκα του,
1853

Nadar,
Charles
Philipon, 1858

Nadar,
Πρίγκιπας
Czartoryski,
1859

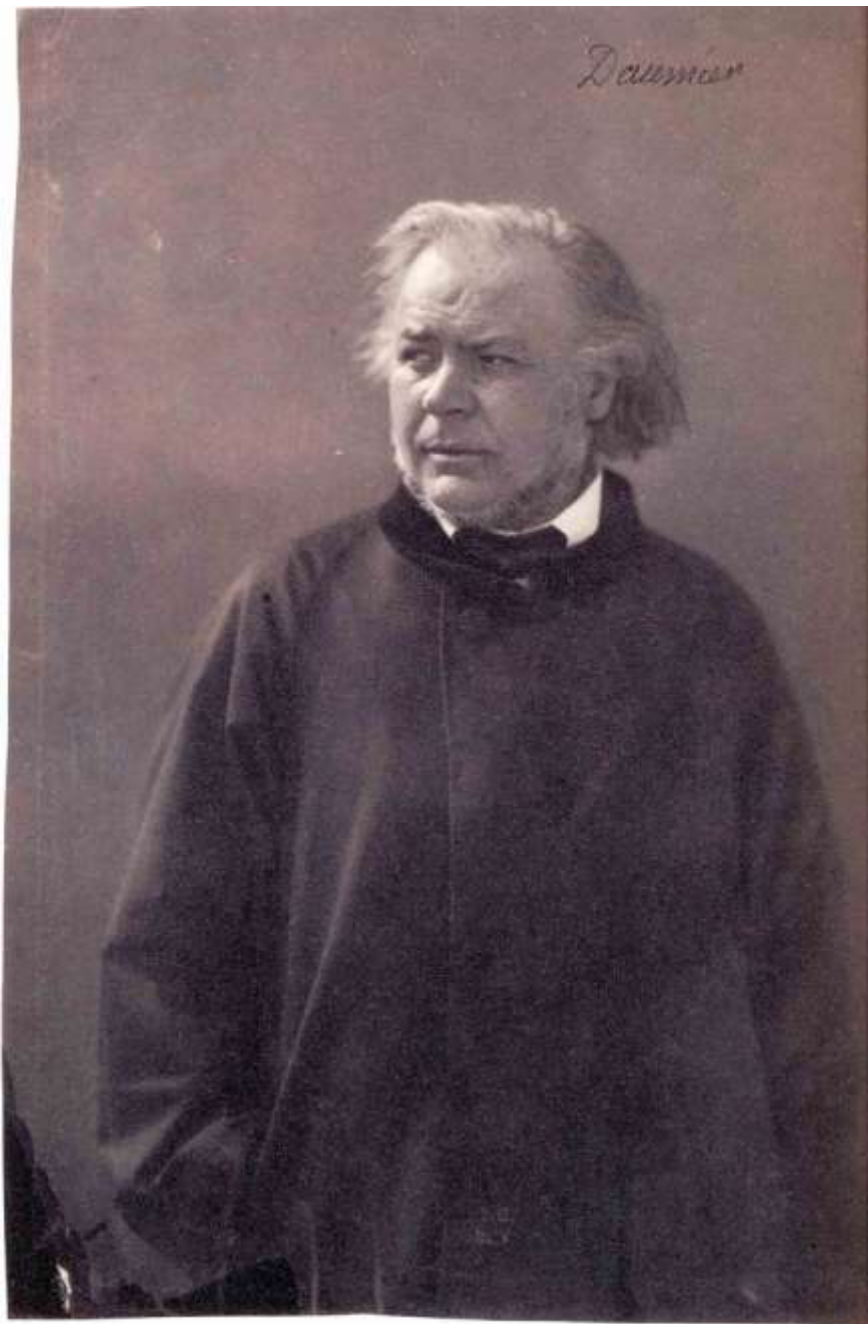
Gérard de Nerval

Nadar,
Gérard de Nerval,
1855

Nadar, Honoré Daumier, 1858

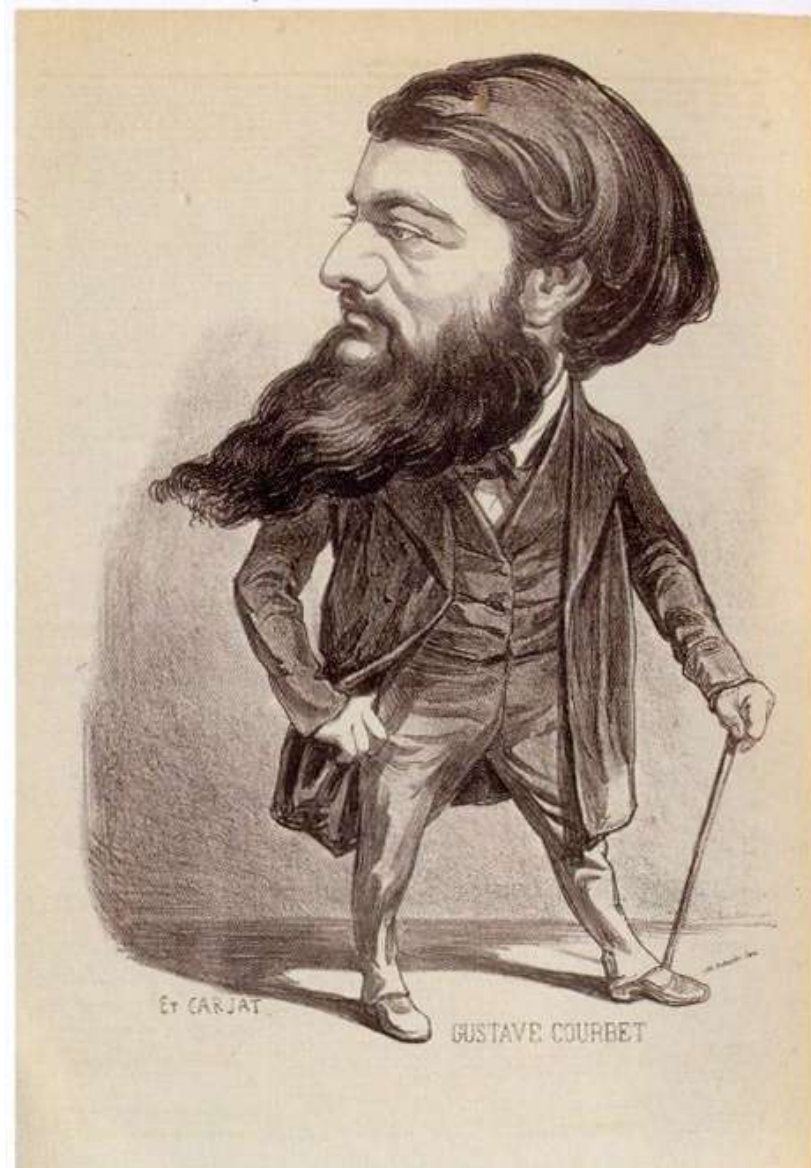

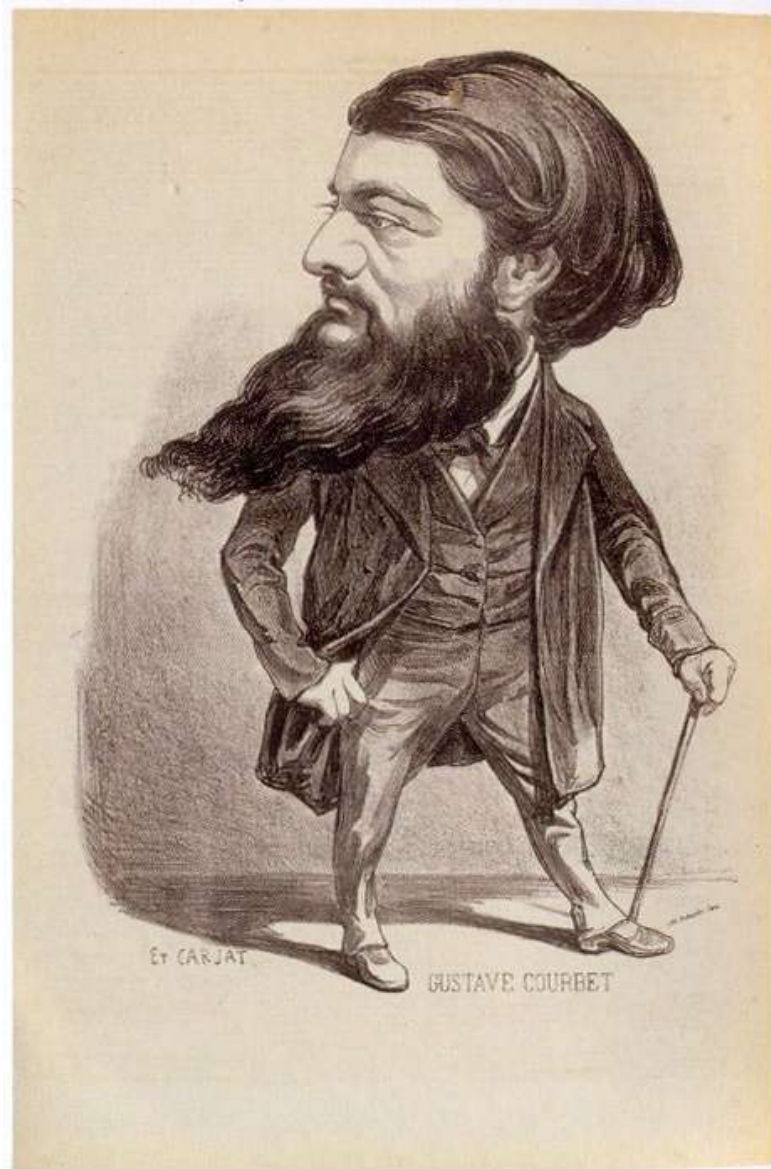
Nadar, Honoré Daumier, 1858

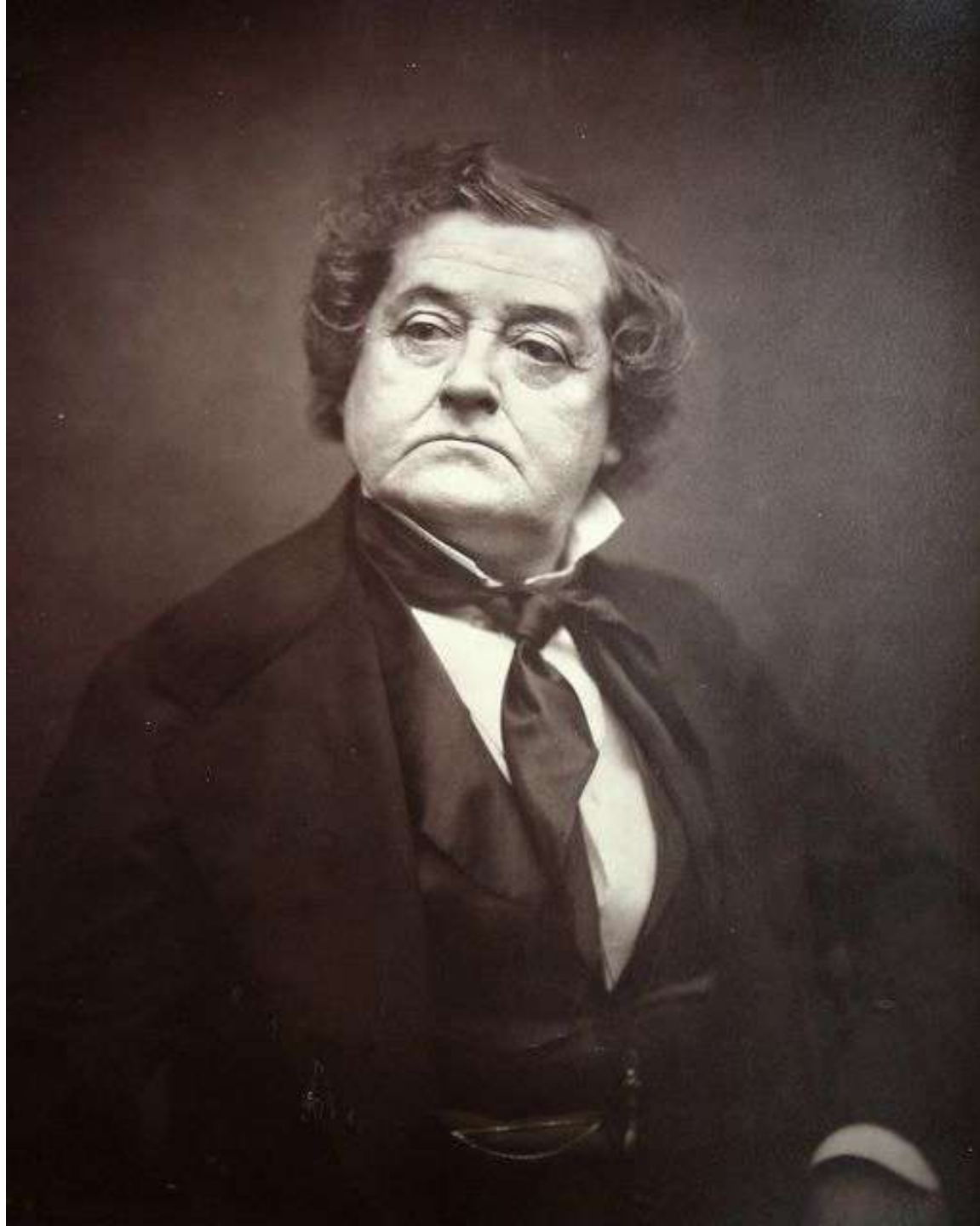
Φωτογραφική προσωπογραφία στην Ευρώπη το
δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα:
Το έργο του Étienne Carjat

Étienne Carjat,
Gustave Courbet, 1863

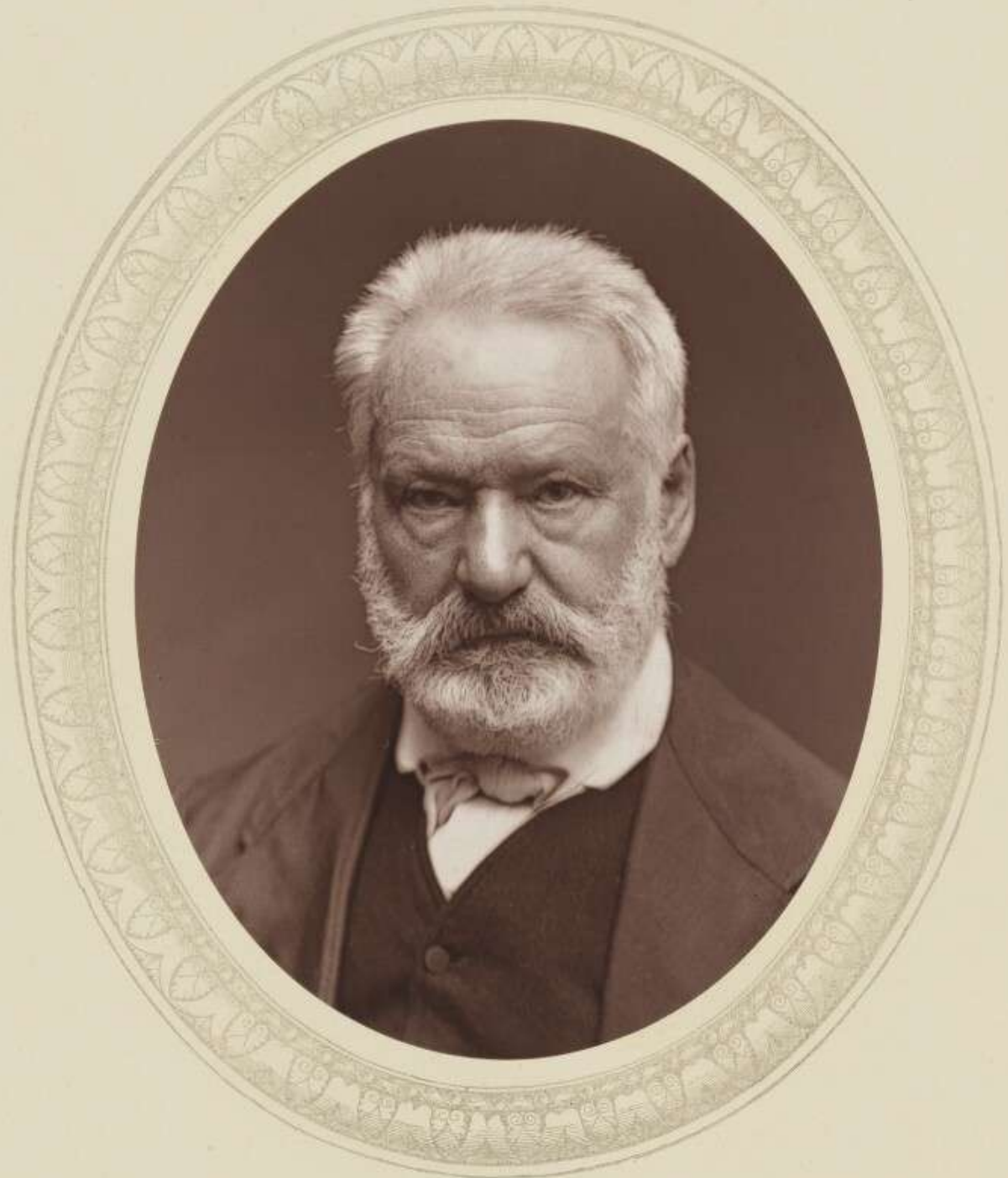

Étienne Carjat,
Gustave Courbet, 1863

Étienne Carjat,
Frederick Lemaitre,
1870

Étienne Carjat,
Victor Hugo,
δεκαετία 1870

Étienne Carjat,
Charles Baudelaire,
1863